

okraji obrany. Zápalné fugasy bude vhodné využívat především v léčkách. Pro zřizování zápalných zátarasů mohou být vytvořeny materiální, organizační a personální předpoklady již v míru. Jednotlivá pole a uzly zápalných zátarasů je vhodné předem rekognoskovat, stanovit rovněž druh a počet nejvhodnějších zápalných prostředků, způsob uložení v terénu k dosažení maximálního účinku a velení zápalnému zátarasu k zabezpečení manévru ohněm podle předpokládaných variant možného vývoje situace při agresi nepřítele. Materiál ke zřízení zápalných zátarasů včetně hotových stabilních zápalných směsí by mohl být připraven ve skladech útvarů, které by zápalné zátarasy zřizovaly. Vycvičené síly lze určovat bojovým rozdělením. Celou činnost ke zřizování a bojovému použití zápalných zátarasů je možné nacvičit, některé práce uskutečnit předem.

Improvizované zápalné prostředky použijeme, dle mého názoru, i při jiných příležitostech, a to při obraně vodních překážek, měst atd. Efektivnost bude vždy záviset na schopnosti velitelů, náčelníků a vojáků využít vlastností zápalné směsi a použitých zápalných prostředků v podmínkách dané konkrétní situace. Dovedné použití improvizovaných zápalných prostředků může mít významný podíl na vysoké odolnosti obrany.

Uvedené problémy použití zápalných zbraní v obraně divize a pluku s využitím improvizovaných prostředků potvrzují jejich složitost. Úspěšné řešení a uskutečnění vyžaduje prakticky ověřit účinnost jednotlivých zápalných směsí na živou sílu, techniku a materiál, vyzkoušet optimální sestavu zápalných zátarasů a fugasů, způsob jejich adjustace, iniciace k dosažení maximální účinnosti. Zbývá dorešit i materiální a dopravní zabezpečení použití těchto typů zápalných prostředků, včetně přípravy osob z řad příslušníků jednotek a útvarů chemického vojska, ale i ostatních druhů vojsk, speciálních vojsk a služeb. Tematiku o použití zápalných látek v obraně je třeba procvičovat i ve všech formách přípravy velitelů a štábů. Řešit problém všemi zainteresovanými složkami ČSLA, počínaje vševojskovými veliteli a štáby, chemickým a ženijním vojskem, službami týlu a výzbrojní služby.

Podplukovník Ing. Lubomír Smolka

ÚPRAVA A ÚDRŽBA CEST ŽENIJNÍ SILNIČNÍ MOSTNÍ BRIGÁDOU

V podmínkách vysoce manévrové bojové činnosti značně vzrůstá význam přesunů vojsk, především pochodů. Tento úkol nelze pominout ani za podmínek platnosti vojenské doktríny členských států Varšavské smlouvy.

Při vyhodnocení geografických podmínek na území ČSSR a na západním válečtí zjistíme, že současná silniční síť (dále cesty) je poměrně hustá a způsobitá k provozu pro všechny druhy vozidel.

Cesty musí zajistit přesun druhých sledů, raketového vojska a dělostřelectva, vojska PVO a odřadů všeho druhu; přesun míst velení a jejich zabezpečovacích prostředků, útvarů pozemního zabezpečení letectva, týlových útvarů a zařízení, a to na podélných i příčných

směrech při dodržování ochranných vzdáleností mezi cestami i zabezpečení průjezdnosti bojové a dopravní techniky s různorodými technickými parametry.

Splnění těchto úkolů lze dosáhnout uskutečněním komplexu opatření ženíjního zabezpečení, jejichž cílem je napomáhat rychlému tempu skrytého a nepřetržitému pohybu vojsk a zachování bojeschopnosti.

Pro úpravu a údržbu frontových cest, k zabezpečení přesunů armád druhého sledu, jejich zasazení do protiúderu, přesunů operačně manévrujících skupin na čáru zasazení, vševojskových, raketových a protiletadlových raketových svazků a k úpravě klamných cest je předurčena **ženíjní silniční mostní brigáda (žsilmb)**.

Je začleněna do frontového kompletu ženíjního vojska v sestavě žsilpr-3, žsilmpr-2, žsilmpr PMS-1.

Mezi hlavní úkoly ženíjního zabezpečení pochodů, které žsilmb bude plnit, patří:

● **Podrobný ženíjní průzkum stavu:**

- vybraných cest s pevným povrchem,
- zatížitelnosti silničních objektů, zejména mostů přes vodní překážky a průchodů přes obtížně průchodné úseky, zatarasěných, zavalených prostorů, osad, zaplavených úseků cest, terénu a vyhledání objížďek, lesních porostů a prostorů ke zřízení mechanizovaných stavebních závodů, výskytu místního stavebního materiálu ke zřízení nízkovodních mostů a pro maskování cest a mostových přepravišť, míst pro stavbu plovoucího mostu ze soupravy PMS a nízkovodního dřevěného mostu (ponořeného mostu),
- prostorů rozmístění organických praporů a jejich míst velení.

Podrobný ženíjní průzkum organizuje a řídí náčelník štábu žsilmb ve prospěch praporů určených k úpravě a údržbě cest a zřizování mostových přepravišť. K tomu využívá ženíjní průzkumnou rotu (žpzd), ze které lze vytvořit 4 až 6 ženíjních průzkumných hlídek (ŽPZH), z nichž až 2 mohou být zesíleny potápěči. Ženíjnými průzkumnými hlídkami budou zesilovány ty prapory, které plní úkoly ve složitých terénních podmínkách nebo zřizují mostová přepraviště přes střední vodní překážky. Každý prapor již v míru by měl mít z organických rot (žsilr, žmr, ponr) vyčleněno a vycvičeno nejméně jedno ženíjní průzkumné družstvo k vedení podrobného ženíjního průzkumu.

● **Úprava a údržba cest** je základním předpokladem k dosažení stanoveného tempa pochodu. Pro každou samostatně se přesunující divizi jsou upravovány 2 až 3 cesty, pro frontové útvary 1 až 2, pro armádu druhého sledu 5 až 6 cest. Podél vodních překážek, horských a zalesněných masivů a v hloubce operační sestavy jsou zpravidla upravovány příčné cesty. K překonání neprůjezdných silničních uzlů, osad, hor a lesů, zaplaveného území jsou zřizovány a vytýčovány objížďky.

Ke splnění úkolů má žsilmb za 10 až 12 hodin tyto možnosti:

- **žsilpr:** upraví a udržuje ženíjnými silničními četami 120 km cest, vybuduje 2 km výpomocných cest,
- **žsilmpr:** vyčleněním ženíjních mostních rot (žmr) lze zvýšit normu úpravy a údržby cest žsilpr v dalších 60 až 80 km, pokud nejsou v pásmu přesunu využity pro zřizování nízkovodních dřevěných mostů,
- **žsilmb:** třemi žsilpr upraví a udržuje 360 km cest, vybuduje 6 km výpomocných cest, při zesílení žsilpr až čtyřmi žmr se zvýší norma úpravy cest o 120 až 160 km.

Ženíjní silniční prapor (žsilpr) je zasazován v celku k úpravám a údržbám na jedné nebo dvou podélných, či příčných cestě. Může být rovněž použit k úpravě jednotlivých úseků cest v pásmu přesunu.

Upravuje-li žsilpr jednu podélnou cestu, je rozdělena na **rotní úseky**, přičemž jeho délka bude záviset na konkrétní situaci, rozsahu zatarasování, rozrušení závalů a může být v rozmezí od **40 do 80 km**.

Údržba upravených rotních úseků je zpravidla organizována po **četových úsecích** o délce **20 až 30 km**. Přitom hlavní úsilí žsilc se zaměřuje na údržbu 1 až 2 nejdůležitějších a nejsložitějších objektů. Stav ostatních objektů, úseků cest pravidelně prověřuje hlídkováním.

V zimním období směřuje hlavní úsilí k údržbě úseků se vznikem závějí a náledí. Na jaře a na podzim udržuje žsilc nezpevněné úseky cest.

Četa přípravy prvků rozvinuje u každé žsilr mechanizovaný stavební závod pro výrobu mostních a silničních prvků, které jsou potřebné k obnově nebo zesílení silničních objektů a prvků k maskování cest. **Za 10 až 12 h** ze skládky kulatiny vyrobí **20 bm** prvků nízkovodního dřevěného mostu o zatížitelnosti 60 t.

Četa ženíjních mostů žsilr udržuje a zesiluje most, pokud je zničen, zřizuje náhradní nízkovodní dřevěný most (NDM). V součinnosti se dvěma žsilci vybuduje za **10 až 12 h** z předem připravených prvků až **150 m NDM** o zatížitelnosti 60 t (NDM 60 t).

Mostní četa žsilpr zesiluje žsilr mostními automobily AM-50. Maximální **délka mostu**, který je postaven ze soupravy 4 AM-50, dosahuje délky **54 m**.

Za součinnosti mezi prapory žsilmb působící na stejných cestách zodpovídají velitelé žsilpr.

● **Zabezpečení přesunujících se vojsk přes vodní překážky** zahrnuje využití existujících mostů, včetně jejich údržby, obnovy, zesílení a při jejich zničení také budování náhradních nízkovodních dřevěných (ponořených) a plovoucích mostů ze soupravy PMS.

K splnění úkolů má žsilmb za 10 až 12 h tyto možnosti:

- **žsilpr** zřídí z předem připravených prvků až 300 m NDM o zatížitelnosti 60 t, mostní četa postaví 1 až 4 mosty z mostních automobilů AM-50 o celkové délce 54 m ($4 \times 3,5$ m), čtyři přípravy prvků vyrobí 40 bm dílů NDM 60 t,

- **žsilmpr** postaví až 500 m NDM 60 t na pilotových podpěrách z předem připraveného materiálu, roty ženíjních konstrukcí (ržk) napečou 100 bm prvků NDM 60 t a přepraví 100 až 180 m³ kulatiny z místa těžby do mechanizovaného stavebního závodu,

- **žsilmpr PMS** vybuduje za 45 až 60 minut most ze soupravy PMS 60 t o délce 227 m, nebo dva mosty, každý o délce 119 m za 30 až 35 minut; ve výjimečných případech je schopen položit za 75 až 100 minut most ze soupravy PMS 20 t o délce 335 až 382 m (v závislosti na rychlosti proudu),

- **žsilmb** sestrojí za 10 až 12 hodin z předem připravených elementů až 1 900 m NDM 60 t, vyrobí do 320 bm prvků NDM 60 t a zřídí plovoucí most ze soupravy PMS 60 t o celkové délce 227 m.

Ženíjní silniční mostní prapor (žsilmpr) lze centralizovaně použít, neboť je předurčen ke zřizování nízkovodních dřevěných (ponořených) mostů přes úzké, střední a široké vodní překážky. V součinnosti se žsilmpr PMS může být zasazen i k budování kombinovaného mostu.

Ženíjní mostní rota (žmr) vytvoří až dva stavební oddíly pro stavbu NDM. Každý z nich může za 10 až 12 hodin z předem připraveného materiálu postavit 100 až 150 m NDM 60 t.

Rota ženíjních konstrukcí (ržk) s každou četou přípravy prvků rozvine jeden mechanizovaný stavební závod s kapacitou až 25 bm součástí NDM 60 t, která je závislá na vzdálenosti místa těžby kulatiny od mechanizovaného stavebního závodu.

Je rovněž schopna vyprodukovat potřebné množství materiálu k maskování cest.

Ženíjní silniční mostní prapor PMS (žsilmpr PMS) je možné použít jako celek ke zhotovení mostových přepravišť ze soupravy PMS nebo k rychlému obnovení provozu na udržovaných cestách při zničení stálých mostů.

Každá **pontonová rota (ponr)** je schopna samostatně sestavit a zabezpečit jedno mostové přepraviště.

Vzhledem k značnému nebezpečí vyřazení mostů údery letectva i vysoce přesnými zbraněmi nepřítele je nezbytné u každého **mostového přepraviště zřizovat klamné mostové přepraviště**. K tomu využít **koutové odražeče KO-I a KO-II**, přičemž mít připraveno **jedno až dvě záložní přepraviště** k uskutečnění manévru přepravními prostředky (zpravidla po 2 hodinách přeprav). Manévr na záložní přepraviště lze vykonat jen se svolením velitele přepravovaného svazku nebo svazu.

● **Ženíjní opatření k maskování cest** zabezpečují skrytý pohyb přesunujících se vojsk

před vzdušným a radiolokačním průzkumem nepřítele, snižují jeho možnosti v použití vysoce přesných zbraní.

K tomu jednotky žsilmb využívají **normované maskovací prostředky** (maskovací sítě, koutové odražeče), **improvizované vyrobené** koutové odražeče, ale zejména **výpomocný materiál** ke zřízení svislých (bočních, podjezdných) nebo šikmých stínících masek.

Maskování cest budou uskutečňovat vyčleněné jednotky (útvary) souběžně s úpravou cest, což by znamenalo zásadní změnu v propočtech při úpravě a údržbě cest. Např. ke zřízení 1 km dlouhé svislé disperzní absorpční masky z větví a malých stromků na tyčové a drátěné konstrukci je zapotřebí 350 hodinových výkonů, tzn. za 10 až 12 h zhotoví jedna rota asi do 2 km svislých masek.

Maskování cest budou zpravidla provádět jednotky vyčleněné ze zálohy velitele žsilmb nebo ze ženijní zálohy NŽV frontu, zejména mostní, pontonové, opevňovací, maskovací jednotky a útvary, kterými může být žsilmb zesílena pro plnění úkolů.

Výroba prvků pro maskování cest svislými maskami nebo improvizovaně vyráběnými koutovými odražeči může být zabezpečena v plném rozsahu četami příprav prvků žsilr/žsilpr a ržk/žsilmpr s využitím materiálů především z místních zdrojů.

Maskování mostových přepravišť mohou uskutečňovat útvary žsilmb vytvářením dýmových clon a využitím protiradiolokačních maskovacích prostředků. K použití dýmů a aerosolů je nutné provést součinnost s chemickým vojskem.

Maskovací opatření budou spočívat ve skrytí přeprav a příchodu vojsk k řece, v klamání nepřítele o mostových přepravištích. Současně s přepravištěm by bylo vhodné zamaskovat i přepravující se vojska. Těžením maskovacího materiálu se nesmí snížit maskovací vlastnosti terénu.

Při plnění úkolů ženijního zabezpečení pochodu vojsk silami žsilmb se mohou v pásmu plnění bojového úkolu brigády podílet na úpravě a údržbě cest, zřizování mostových přepravišť, maskování cest i další útvary (svazky) kompletu ženijního vojska armády (frontu), silniční útvary (svazky), ale i útvary pořádkové služby.

Pro zabezpečení plynulosti přesunů a k jednoznačnému vymezení úkolů ženijním, silničním, mostním a pontonovým útvarům k způsobu vytyčení objížděk a předávání signálů je proto **důležitá organizace součinnosti**.

Velitel žsilmb obdrží od NŽV frontu výpis z **Plánu součinnosti velitele frontu**, kde bude zpravidla upřesněn úkol žsilmb, časové údaje o přesunu, sestava, pořádkové úseky, místa velení orgánů pořádkové služby, doba a místa styku určených funkcionářů k vykonání součinnosti a stanovena odpovědnost za její uskutečnění.

Podle pokynů velitele připraví náčelník štábu žsilmb **Plán součinnosti velitele žsilmb**, jehož možnou formu a obsah uvádím v **tabulce**.

Plán součinnosti

Tabulka

Cíl: Sladit činnost praporů a jednotek brigády při pochodu k zaujetí operační sestavy a plnění bojového úkolu.

Místo: VS žsilmb Jur n. Hronom, mapa měřítko 1 : 200 000.

Doba trvání: 21,00 až 24,00 h, 15.9.

Účastníci: – velitel, ZV, ZVV, ZV-NT, NŠ, NOSk, SDOSk-Pz, NŽTSk, NCHS, SN žsilmb,
– velitelé praporů (žsilpr, žsilmpr, žsilmpr PMS).

Úkoly: 1. Zabezpečení pochodu žsilmb k zaujetí operační sestavy.
2. Úprava, údržba a maskování cest.
3. Zřizování mostových přepravišť.
4. Jiné úkoly.

Úkol číslo	Obsah součinnosti	Navrhuje	Čas (minuty)
1.	Zabezpečení pochodu žsilmb k zaujetí operační sestavy: – situace na frontě, – osy pochodu, sestava pro pochod, pořadí vyvedení, průchod VM, RM, MR, zabezpečení pořádkové služby, – spojení za přesunu, pohotovost spojení po zaujetí prostorů rozmístění v operační sestavě, údaje pro spojení, – místa velení (VS, TVS žsilmb, VS praporů), prostory rozmístění praporů v operační sestavě, době pohotovosti, – úkoly a složení průzkumu, pochodového zajištění za pochodu, – zabezpečení pochodu z hlediska: ● OPZHN, ● PVO.	NŠ NOSk SN NŠ SDOSk-Pz NCHS NOSk	3 5 2 2 3 2 2
2.	Úprava, údržba a maskování cest: – úkoly žsilpr na osách č. 1, 2, 3, 4, 5, – způsob úpravy a vytyčení objížděk s důrazem na překonání horských a zalesněných masívů Tribeč a Vlácník, – maskování cest, – prostory pro těžení materiálu z místních zdrojů, normy těžení dřeva a přípravy prvků, – technické vykonání úpravy a údržby cest, maskování cest, – způsob přidělení a použití žpzd a drrchpz, – způsob uskutečnění součinnosti s útvary a svazky zabezpečujícími přesun svazu (svazů) v pásmu plnění bojového úkolu žsilmb, odpovědnost a součinnost, – ženijní technické zabezpečení úkolu, – materiální a zdravotnické zabezpečení, – možné prostory napadení ZHN nepřítele, vliv povětrnostních podmínek, způsob vyrozumění o napadení ZHN, – organizace odstraňování následků napadení ZHN, vytvoření OON brigády, praporů – místa velení a spojení.	velitelé praporů NŽTSk NŽTSk NŽTSk ZV, velitelé praporů NŠ velitel ZVV NT-ZV NCHS NCHS, NŠ NŠ, SN	á 5 3 3 5 2 3 5 5 3 2 2
3.	Zřizování mostových přepravišť: – úkoly žsilmpr, žsilmpr-PMS při zřizování přepravišť a jejich maskování,	velitelé praporů	á 5

Úkol číslo	Obsah součinnosti	Navrhuje	Čas (minuty)
	– předsunutí ržk/žsilmpr, stanovení úkolu k těžení a řezání dřeva, přeprava vyrobených mostních prvků do místa stavby mostu, výroba prvků pro maskování cest,	ZN, ZVV	3
	– příprava mostních prvků z připravených skládek materiálu,	ZN, ZVV	3
	– technické provedení mostů NDM, ze souprav PMS a klamných mostů, doba zahájení stavby, pohotovost mostových přepravišť, signály,	ZV, NŽTSk, velitelé praporů	5
	– organizace bojového zabezpečení prostorů mostových přepravišť,	NŠ	2
	– ženijní technické zabezpečení,	ZVV	3
	– materiální a zdravotnické zabezpečení,	NT-ZV	3
	– místa velení a spojení.	NŠ, SN	2
4.	Jiné úkoly:		
	– činnost praporů po splnění úkolu,	velitel	2
	– způsob předání a převzetí posilových jednotek,	ZN	2
	– orientace o prostorech rozmístění vševojskových a speciálních útvarů v pásmu bojového použití žsilmb,	NŠ	2
	– vedení bojové činnosti s nepřátelskými diverzními skupinami, výsadky,	NŠ	2
	– zodpovězení dotazů.	velitel	5

Výsledkem součinnosti by mělo být co nejefektivnější využití sil a prostředků vyčleněných pro zabezpečení pochodu co do času, prostoru a přesného vymezení bojového úkolu praporům a rotám, stanovení systému hlášení o plnění bojového úkolu a upřesnění způsobu součinnosti s útvary a svazky, které se podílejí na zabezpečení pochodu v pásmu bojového úkolu žsilmb.

Organizaci součinnosti uskutečňuje velitel žsilmb na mapě Rozhodnutí velitele žsilmb, na níž by měl být úkol brigády přesně se všemi kalkulacemi a propočty rozpracován až do roty. Organizace součinnosti by neměla být delší než **2 až 3 hodiny**. Rovněž tak je třeba vyčlenit čas na **součinnost prapor – rota (asi 1 hodinu)**.

Opatření vycházející ze součinnosti by neměla být na úkor splnění bojového úkolu žsilmb. Je nutné, aby v metodice práce štábu v poli byl tomuto úkolu vždy vyčleněn časový prostor.

Zkušenosti z velitelsko-štabních a ženijních taktických cvičení potvrzují, že žsilmb je schopna plnit úkoly ženijního zabezpečení pochodů vojsk v operační sestavě frontu. Potřebná pozornost není vždy věnována získávání informací o podrobném ženijním průzkumu, způsobu předávání hlášení o plnění bojového úkolu, organizaci spojení, zejména stupni prapor-rot a zabezpečení bojové činnosti brigády při úpravě a údržbě cest i zřizování mostových přepravišť. Malé praktické zkušenosti jsou z maskování cest.

